

Mødet den 6. Decbr. 1906.

(For lukkede Døre).

1. Det vedtoges at ansætte
Malermester C. Henning og
Politibetjent N. Christensen
som **Skatteopkrævere** fra den 1. Januar 1907 at
regne.
2. (J. Nr. 323—1906). Efter Indstilling fra Skole-
kommissionen og Skoleudvalget vedtoges det til
de 3 ledige **Lærerembeder** at indstille
til det ene: som Nr. 1. A. Sneum,
» » 2. N. Ribergaard og
» » 3. Joh. Christensen.
til det andet: som Nr. 1. N. F. Jensen,
» » 2. J. P. Rasmussen og
» » 3. J. Mejldam.
til det tredje: som Nr. 1. J. Kjeldsen,
» » 2. Skipper-Nielsen og
» » 3. A. V. Andersen.
3. (J. Nr. 359—1906). I Overensstemmelse med
Skoleudvalgets Indstilling vedtoges det at anbefale
det fra Kommunalærer Th. K. B. E. Thomsen,
der siden December 1905 havde opholdt sig paa
Sindssygeanstalten ved Aarhus, foreliggende An-
dragende om **Afsked med Pension** paa Grund af
Svagelighed.
4. Efter derom fremkommet Andragende fra fhv.
Værkfører Bennholds Hustru bevilgedes der hende

en ekstraordinær Friplads for en Søn i Drenges-
Borgerskolen foreløbig til næste Skoleaars Begyndelse.

5. (J. Nr. 357—1906). Det fra Restauratør N. Jensen foreliggende Andragende om Eftergivelse af Skolepenge, 27 Kr., for en Datter, der den 1. Oktober d. A. er udskrevet af Pige-**Borgerskolen**, bevilgedes i Overensstemmelse med Udvalgets Indstilling.
6. (J. Nr. 361—1906). Fra Skoledirektionen var til Erklæring fremsendt et fra Kommunalærerinde Hertha Müller modtaget Andragende om, at hendes Anciennitet, der efter tidligere indsendt Skema var beregnet fra 1. Februar 1890, maatte blive beregnet fra 1. November 1879, — paa hvilket Tidspunkt hun blev ansat som Lærerinde med fuldt Timetal —, uanset at hun i Tiden fra 1880 til 1890 paa Grund af Svagelighed kun har haft halvt Timetal.

Efter Indstilling fra Skoleudvalget vedtoges det at svare, at man ganske skulde henstille Spørgsmaalet til Skoledirektionens og Ministeriets Afgørelse.

7. (J. Nr. 13³—1906). Fra Ugift Anna Marie Oline Larsen forelaa Andragende om Understøttelse til **Sanatorieophold**.

Fattigudvalget oplyste, at Andragerinden havde modtaget forskellig Fattighjælp dels til Hospitalsophold, dels til Underhold og dels til Hjælp til Udgifterne ved Ophold paa et privat Sanatorium ved Silkeborg. Efter Skrivelse fra Nationalforeningen var der for Tiden ingen Udsigt til, at hun kunde optages paa et af dettes Sanatorier, og hun søgte nu om Hjælp til Optagelse paa et privat Sanatorium, hvor Betalingen var 100 Kr. pr. Maaned. Hun havde tidligere faaet Understøttelse af Statsbanernes Sygekasse, men denne

vilde nu kun kautionere for Ophold paa Nationalforeningens Sanatorier, hvor Betalingen var 75 Øre pr. Dag.

Sagen henvistes til de fri Fattigkassers Bestyrelse til Erklæring og eventuel Foranstaltning.

8. Der forelaa fra Kommunalærer Axel Hansen Andragende om Tilladelse til at hegne den af ham købte Villaparcels, Matr. Nr. 117 a af Markjorden, ved Langelandsgade, med Tjørnehæk i Stedet for med et Stakit.

Magnus Nielsen forekom det, at det, under Hensyn til at det var Meningen, at der skulde være et Villakvarter ved Langelandsgade, vilde være meget kønnere, om Grundene blev indhegnede med levende Hegn, end om de skulde omgives med almindeligt Stakit, der langt fra vilde blive nogen Pryd.

Nørgaard vilde paa vedkommende Udvalgs Vegne meget fraraade, at man gav Andrageren den ønskede Tilladelse. Det vilde tage meget lang Tid, inden en Tjørnehæk voksede op, og det var i det hele taget meget usikkert, om en saadan nogensinde blev et ordentligt Hegn, og et nogenlunde ordentligt Hegn maatte der dog være om de enkelte Grunde. Et Stakit som det Udvalget kunde approbere vilde koste ca. 3 Kr. pr. løbende Alen, og det kunde ikke kaldes et uforholdsmæssigt Beløb i Forhold til, hvad den paagældende Villa i det Hele kom til at staa Andrageren i.

Det ansøgte kunde ikke bevilges.

9. Fra Turistforeningens Bestyrelse var i Anledning af det i Mødet den 15. f. M. behandlede Udkast til en Koncession paa Anlæg og Drift af et Badehotel og 2 Restaurationspavilloner i **Marselisborg Skov** modtaget saalydende Skrivelse:

»Efter at Turistforeningens Bestyrelse i sit Møde den 24. Novbr. har gennemgaaet vedlagte »Koncession«, skal jeg paa Bestyrelsens Vegne tillade mig følgende Bemærkninger:

1. For at Bestyrelsen for Turistforeningen skal kunne paatage sig at forsøge at føre det i Koncessionen nævnte Foretagende til Udførelse, vil det være nødvendigt, at Koncessionen affattes saaledes, at Foretagendet, selv om det ikke synes at ville blive lukrativt, dog bliver saaledes, at de Penge, som skal anbringes deri, ikke paa Forhaand maa synes tabte. Vi anser det derfor for absolut nødvendigt, at Tidsfristerne 20 og 40 Aar optages i Koncessionen i Stedet for de nu indsatte 15 og 30 Aar, navnlig af Hensyn til, at Amortisationen af Kapitalen i 30 Aar fordrer meget betydelige Henlæggelser, samt af Hensyn til, at vi maa anse 15 Aar for en altfor kort Aarrække at være i Besiddelse af Koncessionen, da det jo dog haabes, at denne i Løbet af Aarene bliver af større Værdi.

2. Vi vil anse det for mere betryggende, at der, naar Driftsudgifterne, Amortisation og Forrentning af Laanet er fradraget Indtægterne, og den faste Lejeafgift 1500 Kr., samt Skatter og Afgifter er betalt, — kort sagt — naar Overskudet foreligger, af dette henlægges saa stort et Beløb, som svarer til 1 % af Aktiekapitalen — ikke som nu 10 % af Overskudet — til en Reservefond, der ved Udløbet af Koncessionstiden udelukkende kommer Aktionærerne, Koncessionshaverne til Gode.

Saafermt Byraadet skulde ønske at bevare Tidsfristerne 20 og 30 Aar, maa denne Henlæggelse være 2 % af Aktiekapitalen, idet den maa være saa stor, at Aktiekapitalen derved

amortiseres, og Byraadet maatte i saa Tilfælde ved Overtagelsen efter 30 Aars Forløb overtage Restgælden paa Laanet, der alligevel ønskes amortiseret i 40 Aar.

3. Da der paa forskellige Steder i Koncessionen findes Bestemmelser i Følge hvilke Koncessionshavernes Forpligtelser og Rettigheder fuldstændig underkastes Byraadets Skøn, f. Eks. Afgørelsen af, om Bygningerne vedligeholdes tilstrækkeligt — § 5, andet Stykke, — maaske ogsaa Prisernes Fastsættelse, § 1, fjerde Stykke, — og da der i det hele taget kan komme Tvivlsspørgsmaal angaaende Koncessionens Fortolkning, tillader vi os at foreslaa disse Spørgsmaal afgjort af en Voldgiftsret, til hvilken hver af Parterne vælger en Mand, og disse i Fællesskab en Opmand.

Til de enkelte Paragraffer er der ellers kun at bemærke, at i

§ 1 bør det nærmere præciseres, at Thorsmølle hører med under Koncessionen.

Den Tid, i hvilken Etablissementerne skal holdes aabne, bør være »fra Begyndelsen af Maj« eller »fra 15de Maj«, ikke netop 1. Maj af praktiske Grunde.

I § 7 ønskes tilføjet »uden Ansvar for Turistforeningen i nogen Maade«.

Harald Jensen vilde for sit Vedkommende meget nødig gaa med til at give noget Selskab Koncession paa ikke alene Drift af et Badehotel, men ogsaa forskellige Restaurationer i Marselisborg Skov. Et Badehotel vilde altid blive noget for sig, medens det i Virkeligheden vilde blive det store borgerlige Publikum, der ikke kom saadanne Steder, men søgte de mindre Restaurationer, der kom til at betale for, at Badehotellet kunde holdes

i Gang. Det forekom ham, at man burde have Badehotellet og de andre Pavilloner hver for sig. Han saa i og for sig gjerne, at man fik et Badehotel af Hensyn til de indirekte Fordele, et saadant vilde tilføre Byen, og han kunde, for at Planen herom kunde realiseres, godt være med til at strække sig ret vidt. Det vilde formentlig blive et meget lidet rentabelt Foretagende, i hvert Tilfælde i de første Aar, at drive et Badehotel, og disse første Aar kunde man jo paa forskellig Maade søge at hjælpe vedkommende Selskab over ved f. Eks. at give det Lettelse med Hensyn til Leje af Grunden, Afgifter og Skatter til Kommunen og maaske ogsaa ved paa anden Maade at yde det Hjælp, ligesom han ikke havde noget imod, at man gav Koncessionen for længere Tid. Naar et Badehotel saaledes blev hjulpet over de første vanskelige Aar, og det iøvrigt kom paa de rette Hænder og var støttet af tilstrækkelig Kapital, tvivlede han ikke om, at det i Aarenes Løb nok skulde kunne bære sig. Naar han var imod en Koncession som den foreliggende, skyldtes dette ogsaa, at man ved en saadan for en længere Aarrække vilde afskære Kommunen fra at kunne disponere over Skoven derude, og det forekom ham, at man burde vogte sig for at binde ikke alene sig selv, men ogsaa sine Efterkommere i den Grad. Det var sikkert af stor praktisk Betydning, at man til enhver Tid havde fri Hænder til at ordne Forholdene derude, som man vilde.

Formanden kunde ikke se, hvorledes det skulde være muligt, selv om man vilde tage hver Pavillon for sig, at faa nogensomhelst Ordning af Restaurationsforholdene i Mørselisborg Skov uden til en vis Grad at binde sig. Ingen vilde dog bygge eller sætte Penge i en Restauration

derude, naar han ikke kunde være sikker paa at kunne drive den et vist Aaremaal. Skulde man til enhver Tid bevare Raadigheden over Skoven, maatte man selv opføre Pavillonerne, men det troede han egentlig ikke Stemningen var for. — Ved det nu foreliggende Udkast til en Koncession var der taget Hensyn til de i Raadet fra forskellige Sider ønskede Ændringer, og Spørgsmaalet var nu dette, om man i det hele taget havde nogen Betænkelighed ved at give et enkelt Selskab Koncession paa Driften af et Badehotel i Forbindelse med de omtalte Restaurationer. Han kunde ikke vel tænke sig, at man, saafremt Kommunen ikke selv vilde sætte Penge i dette Foretagende, kunde faa nogen bedre Ordning end den foreslaaede, og det forekom ham, at Vilkaarene var ret fordelagtige for Kommunen.

Mikael Johansen fremhævede, at det var en Kendsgerning, at Badehoteller ikke betalte sig. Skulde man kunne gøre sig Haab om, at noget Selskab vilde starte et saadant, maatte det have de andre Restaurationer, for at de kunde hjælpe paa Driften af Hotellet. Naar man ikke selv vilde sætte Penge i Foretagendet, maatte man være glad ved, at andre vilde. Der var iøvrigt aldeles ikke Tale om at afskære sig fra Skoven, idet der kun vilde blive overladt vedkommende Selskab enkelte begrænsede Pladser i denne. Naar der taltes om, at man ikke burde binde sig for Fremtiden, skulde han dog erindre om, at man f. Eks. overfor Sporvejsselskabet havde bundet sig i 20 à 40 Aar.

Filtenborg erindrede om, at man, lige siden Kommunen for 12 Aar siden havde erhvervet Marselisborg, havde tænkt paa og talt om at faa et Badehotel derude, for at man kunde faa Turiststrømmen draget hertil. Nu var der en Mulighed

for, at denne Tanke kunde realiseres, men afskar man vedkommende Selskab Udsigten til at kunne indvinde nogen Fortjeneste af de andre Restaurationer i Forbindelse med Badehotellet, maatte Sagen sikkert betragtes som strandet. Han skulde i denne Forbindelse oplyse, at der allerede forelaa Andragender om Tilladelse til at bygge Pavilloner ved Thorsmølle og Ørnereden, og hvis man ikke fik en Overenskomst med Turistforeningen, endte det med, at man maatte imødekomme de omtalte Andragender, og saa kunde man fortsætte i samme uheldige Spor som hidtil.

Lottrup følte sig ligeledes overbevist om, at man foreløbig maatte opgive Haabet om en rationel Ordning af Restaurationsforholdene i Marselisborg Skov, hvis man ikke fortsatte Forhandlingerne med Turistforeningen paa det foreliggende Grundlag. Den Indtægt man eventuelt kunde faa af de mindre Pavilloner, hvis disse skulde udbydes hver for sig, vilde sikkert blive forholdsvis lille, og næppe overstige 500 Kr. af hver.

Harald Jensen maatte fastholde, at der var noget usmageligt i at knytte en Forretning til en anden, for at Overskudet af den ene kunde hjælpe paa Underskudet af den anden. Nu foreslog man til Badehotellet at knytte et Par Skovrestaurationer, men man kunde med samme Ret have tilbudt vedkommende Selskab et Par Restaurationer inde i Byen. At bygge paa Biformaalet for at fremme Hovedformaalet, var og blev galt. Man kunde ikke drage nogen Parallel mellem den elektriske Sporvej og den nu foreslaaede Kombination af Badehotel og Restaurationer. Ved Sporvejen var der kun Tale om et enkelt Foretagende, og der var ikke til denne knyttet andre Forretninger af nogensomhelst Art.

Naar man vilde have et Badehotel, — og det kunde han i og for sig ønske, at man fik, — skulde han holde dette Foretagende for sig og søge at skabe saadanne Vilkaar, at det kunde komme i Gang, men man burde ikke søge at støtte det ved at sætte andre det uvedkommende Forretninger i Forbindelse med det. Som allerede sagt, vilde han finde det aldeles uforsvarligt at binde sine Efterkommere som foreslaaet. Ingen kunde med den Udvikling Aarhus befandt sig i forudse, hvorledes Forholdene vilde stille sig blot om 5 eller 10 Aar. Til den Tid vilde man maaske bittert fortryde, at man havde bundet sig med Hensyn til Ordning af Restaurationforholdene i Marselisborg.

Nørgaard saa saaledes paa Sagen, at hvis man ikke vilde give et enkelt Selskab Koncession paa Badehotel og Restaurationer, maatte man træffe et Arrangement med forskellige angaaende de enkelte Restaurationer hver for sig, og skulde man kunne faa nogen Indtægt af disse, maatte man sikkert binde sig for en Aarrække. Hvorledes man end ordnede sig, kunde man ikke — med mindre man da selv vilde bygge Pavilloner derude — opnaa en tilfredsstillende Ordning af Forholdene og dog til enhver Tid have fuld Raadighed over Beværtningsforholdene. Dersom man overhovedet ansaa det for en særlig Fordel at faa et Badehotel — noget han, som tidligere nævnt aldeles ikke var overbevist om, at det var, — forekom det ham ikke saa unaturligt at koble Hotellet sammen med andre Restaurationer. Hotellet blev sikkert ingen lukrativ Forretning, og Restaurationerne kunde da bøde lidt paa dette. Hele Spørgsmaalet stod og faldt med, om man ansaa et Badehotel for en saadan Vinding for Byen, at man vilde bringe Ofre for at faa dette.

J a k o b J e n s e n nærede stadig den Anskuelse, at man vilde opnaa størst økonomisk Udbytte af Restaurationerne ved at udbyde dem hver for sig. Paa den ene Side kunde han godt dele de af Hr. Harald Jensen fremsatte Betragtninger, medens han paa den anden Side maatte give Hr. Nørgaard Ret i, at et Badehotel næppe vilde faa den Betydning for Byen, som mange troede. Størst Fordel af et saadant vilde sikkert de faa, der ejede Jord i Nærheden af det Sted, hvor det skulde bygges, idet de nemlig kunde sælge nogle flere Villagrunde, men hvis disse særlig skulde blive søgt af Folk her fra Byen, saaledes at de flyttede herinde fra og derud, var det jo ikke noget, der særlig kom Kommunen til Gode. Under alle Omstændigheder kunde han ikke være med til at give Koncession for saa langt et Tidsrum som 40 Aar. Af Hensyn til den Form, hvorunder Behandlingen af denne Sag var foregaaet, og de Forhandlinger, der var foretaget med Turistforeningen, vilde han foreslaa, at man svarede denne, at man holdt paa, at Fristen for Koncessionen skulde være 20 og 30 Aar, saaledes at Aktiekapitalen og Selskabets Gæld skulde være afviklet i Løbet af 30 Aar. Han skulde tilføje, at hans Udtalelser kun omfattede selve Hovedprincipperne for Koncessionen, forsaavidt angik dennes Aaremaal og Afviklingen af Gælden, medens han iøvrigt forbeholdt sig sin Stilling til Koncessionens øvrige Punkter.

V e s t e s e n troede at vide, at der blandt Byens Borgere var Ønske om at faa det omtalte Badehotel; man troede paa, at det ligesom vilde hæve Byen og give den Relief, naar Turiststrømmen blev draget hertil. Skulde man have et Badehotel, var han tilbøjelig til at mene, at Turistforeningen var et ganske godt Mellemed ved Gennemførelsen af

Planen herom. Der var større Udsigt til, at Foretagendet vilde kunne gennemføres, naar denne Forening havde Haand i Hanke med det, og kunde sørge for at alle de Foranstaltninger, der havde Betydning for, at et Badehotel kunde slaa an, blev foretagne, ligesom denne lettere kunde faa den for et saadant Hotel nødvendige Reklame iværksat.

Mikael Johansen vilde spørge Hr. Harald Jensen, om denne for at støtte et eventuelt Aktieselskab, der blev dannet med Driften af et Badehotel som Formaal, kunde gaa med til, at Kommunen tegnede sig for et betydeligt Aktiebeløb i dette.

Harald Jensen vilde meget nødig være med til at lade Kommunen anbringe Penge i et saa voveligt Foretagende, som et Badehotel maatte siges at være. En By havde saa mange daglige Livsfornödenheder, der tærede paa dens Kapital, at man ikke kunde indlade sig paa saadanne Foretagender, der laa Kommunens Interesser mere fjernt. Selv om han havde udtalt sig til Gunst for Opførelsen af et Badehotel, hørte han ingenlunde til dem, der mente, at et saadant vilde blive nogen betydelig Indtægtskilde for Byen. Man maatte iøvrigt erindre, at det endelig ikke vilde højne Befolkningen, hvis Aarhus virkelig skulde blive en Turistby, tværtimod virkede det ret demoraliserende paa Folk, naar de en Del af Aaret paa en nem Maade udelukkende kunde leve af de Fremmede. Saa man nøgternt paa Forholdene, maatte man ogsaa have Øjnene aabne for, at Oprettelsen af et Badehotel og 3 ny Restaurationer i Marseisborg Skove vilde paaføre de allerede eksisterende 2 større Restaurationer derude en følelig Konkurrence og rimeligvis bevirke, at deres Omsætning gik ned, hvilket kunde blive til Tab for Kom-

munen, da Frederikshøj hørte under denne. Det var i det hele taget et Spørgsmaal, om 6 større Restaurationer kunde bestaa derude; han var bange for, at Resultatet blev, at det gik som ude i Riis Skov, hvor ingen af Pavillonerne egentlig gav nogen Indtægt. Det kunde gjerne være, at man hellere burde nedlægge et Par af Beværtningsstederne derude i Stedet for at søge ny oprettet.

Filtenborg kunde ikke tænke sig, at de ny Restaurationer vilde genere de alt bestaaende. Af »Frederikshøj« svaredes en meget lille Afgift, og den kunde sikkert bæres selv med nogen Konkurrence. For Pavillonen i »Friheden« vilde de ny Restaurationer ingen Betydning faa, da de kom til at ligge saa langt fra den. Han troede stadig, at man vilde naa til den bedste Ordning ved at give Koncession under eet paa Driften af Badehotellet og de 2 Restaurationer; naar de alle var samlede paa en Haand, kunde man ganske anderledes stille Krav til Indretningen og Driften af dem, end dersom de blev udbudt hver for sig. Han vilde støtte Forslaget om at svare Turistforeningen, at man var villig til paa nærmere fastsatte Vilkaar at give den omtalte Koncession for et Tidsrum af henholdsvis 20 og 30 Aar.

Sabroe forstod ikke ganske, at Turistforeningens Bestyrelse kunde have Tro til, at den kunde magte at drive baade et Badehotel og 2 Restaurationer. Den første Betingelse for, at et Hotel eller en Restauration skulde kunne give Udbytte var, at der for den daglige Ledelse af saadant et Foretagende stod en Mand, der personlig var interesseret i det. Den af Hr. Harald Jensen foreslaaede Fremgangsmaade med at give Koncession alene paa Drift af et Badehotel var, set fra Turistforeningens Standpunkt, sikkert god, og

det kunde gerne være, at den til syvende og sidst vilde foretrække en saadan Ordning. Han troede paa sin Side iøvrigt ikke meget paa Betydningen af Opførelsen af et Badehotel, der maaske oven i Købet vilde medføre, at nogle af Livsfornødenhederne om Sommeren her vilde stige i Pris.

Formanden vilde vare sig mod, at man tiltroede ham noget Ønske om at gøre Aarhus til en Turistby, noget der absolut ikke vilde være til Gavn for Byen; men man kunde være ganske rolig, det blev den saamænd heller ikke, selv om den fik et Badehotel i Marselisborg Skov. Som allerede sagt, saa han ikke, hvorledes man skulde faa en Ordning af de omtalte Restaurationsforhold, hvis man ikke paa den ene eller anden Maade vilde binde sig for en Aarrække, ellers maatte man fortsætte med den nuværende Ordning, der efter hans Skøn var noget uappetitelig.

Simonsen vilde foreslaa, at man, forsaavidt Forslaget om at forhandle videre med Turistforeningen om Koncessionen paa Basis af Tidsfrister paa 20 og 30 Aar, skulde blive forkastet, udbød Koncession alene paa Opførelse og Drift af et Badehotel paa de billigst mulige Vilkaar.

Det vedtoges at tilbyde Turistforeningen Koncessionen paa Grundlag af, at de i denne ommeldte Frister fastsættes til henholdsvis 20 og 30 Aar, saaledes at Anlægene ved den sidstnævnte Frists Udløb tilfalder Kommunen uden Vederlag og uden paahvilende Gæld og iøvrigt under Forbehold af Ændringer med Hensyn til de nærmere Detaljer.

10. (J. Nr. 375—1906). Fra Udvalget for Belysningsvæsnet forelaa følgende Indstilling angaaende An-

skaffelse af Materiel til Gas- og Elektricitetsværket:

»I Henhold til hofølgende Beretning fra Bestyreren, ifølge hvilken Gasværkets Produktion vil kunne forøges saa meget, at det vil kunne dække Forbruget i Driftsaaret 1907—08 ved Anskaffelsen af mekaniske Lade- og Trækapparater uden yderligere Forøgelse af Retorternes Antal, indstiller Udvalget, at Beløbet hertil, Kr. 28000, bevilges og erholdes af Gasværkets Overskud for 1907—08 ud over det budgetterede.

Endvidere indstiller Udvalget, at der skrides til Anskaffelse af et Akkumulatorbatteri til Bestridelse af Natforbruget af Elektricitet. Der foreslaaes hertil foreløbigt at disponere over den Sum af Kr. 50000, som af Gasværket er hensat paa særlig Konto«.

Bestyrerens Erklæring var saalydende:

»Efter at det totale Forbrug af Gas og Elektricitet i de senere Aar er tiltaget ganske betydeligt, ser Belysningsvæsenet sig ikke mere i Stand til med de forhaanden værende Midler at tilfredsstille de forøgede Krav, som stilles, naar Hensynet til en sikker og regelmæssig Drift skal ske Fyldest.

Hvad saaledes Gasværket angaar, maa bemærkes, at

Retorthuset. Ovnene kunne ikke med den nuværende Betjeningsmaade udvikle tilstrækkelig megen Gas, og det er allerede før berørt, at der nu tiltrænges den oprindelig projekterede Opførelse af de 11 Ovnbuer, som endnu kunne rummes i Retorthuset.

Imidlertid vil det være muligt at opsætte denne Opførelse til 1908, saafremt der nu an-

skaffes et mekanisk Lade- og Trækkeapparat, hvorved Ovnens Kapacitet betydelig forøges.

Et saadant vil koste 28000 Kr.

Ifølge nærværende kalkulatoriske Overslag vil Retorthusets Udvidelse med de 11 Ovnbuer desuden andrage 98000 Kr.

Rensehuset. Det gamle Rensehus med sine 4 Rensekar arbejder sammen med de 2 i 1903 udførte. Beliggenheden af det gamle Rensehus ligesom dets hele Indretning er saa uheldig, at det maa betragtes som et Held, at der ikke er sket en Ulykke. Et Rensehus bør aldrig bygges sammen med Bygninger til andet Øjemed. Dette er i sin Tid blevet bygget til Kullager for det ældste Retorthus, derpaa senere, da det var for lille til dette Brug, indrettet til Rensehus, og efter at Retorthuset er blevet nedlagt som saadant, er dette blevet omdannet til Smedier og Ammoniakfabrik.

Man har fornylig set et Rensehus i Ribe springe i Luften, fordi Gas, der var sluppen ud af Renserne, fandt Adgang til Lys udefra.

Det maa derfor tilraades at fuldende det i 1903 paabegyndte Rensehus og deri installere 2 nye Rensekar i Stedet for de nuværende 4 gamle i det gamle Rensehus, der ogsaa i Arbejdsmaade ere meget uøkonomiske.

Udgiften vil ifølge kalkuleret Overslag beløbe sig til 55000 Kr.

Lager- og Værkstedbygning. Den nuværende Lagerbygning har ikke tilstrækkeligt Rum, idet en Mængde Materialier i den senere Tid ere blevne oplagrede paa Pladsen foran Lagerbygningen eller i en Halvtagsbygning foran Rensehuset, hvorved baade Materialierne udsættes uforsvarlig meget for Vejrliget, og Adgangen til

Rensehuset besværliggøres. Hertil kommer, at det er umuligt for Lagerforvalteren at overse og holde Orden paa det vidtløftige Materiel, naar Pladsen er saa indskrænket, som Tilfældet er for Øjeblikket. Der foreslaas derfor opført en ny Lagerbygning i Forbindelse med den eksisterende — og heri indrettes tillige Prøvelokaler for Gasmaalere, Buelamper og Elektricitetsmaalere, samt Kabelskur og Folkelokaler. De forhaanden værende Lokaler til dette Brug ere i den Grad indskrænkede og uheldigt beliggende, at det er umuligt at foretage tilstrækkeligt nødvendige Maalinger (Rystelser fra Maskiner etc.). Endelig ere Kabelmesterens Folk under Arbejdet med Kabler, Fordelingskasser, Maalevogn o. desl. henviste til et Træskur, hvor Materialier og Instrumenter, udsatte som de ere for Fugtighed, hurtigere ville ødelægges.

Udgiften ved en saadan Bygning er kalkuleret til 48000 Kr.

Kokesknuseren. Den eksisterende Kokesknuser kan ikke længere behandle den producerede Kokesmængde, da den dels er forældet, dels for lille, og ydermere er Knusehuset et Træskur, hvilket medfører en større Brandfare end forsvarligt er, idet Koksene endnu har en temmelig høj Temperatur, naar de indgaa i Knuseren. Der foreslaas derfor opført et nyt Knusehus med 2 nye Knusere, hvilket vil andrage ca. 34000 Kr.

Beholderrumfanget. Gasværkets Beholderumfang er allerede nu for lille, og naar hertil kommer baade en forøget Produktion og den Omstændighed, at en af de gamle Beholdere ikke mere er i forsvarlig Stand, vil det være nødvendigt at opføre en ny Beholder. En saa-

dan med Rumfang 1000000 cu. feet. foreslaaes da opført, og Udgiften hertil vil omtrent blive 300000 Kr.

Disse Udvidelsers Bekostning beløber sig da omtrent til 563000 Kroner.

For Elektricitetsværkets Vedkommende er man allerede nu, hvor Maksimumsforbruget ikke har naaet sin Højde, optaget saa meget, at Reservemaskinerne ikke i Aar vil være fyldestgørende ved et eventuelt Uheld, og Akkumulatorbatterierne kan kun lige bestride Natforbruget fra Kl. 12 Aften til 6 Morgen.

Der maa derfor i det kommende Aar gøres Udvej for enten en Forøgelse af Maskinkraften eller Batteriet.

Ved at forøge Batteriets Kapacitet, som dog for Natforbrugets Størrelse i alle Tilfælde maa ske i en ikke for fjern Fremtid, vil man for det kommende Aar forøge Reserven saa meget, at man kan gaa dette i Møde, hvorimod der i 1908 maa anskaffes en ny Maskine samt Udvidelse af Kedelanlægget.

Da det nuværende Kedelhus er optaget, maa der opføres et nyt Kedelhus, der kan opføres paa Kvægfoldens Grund og finde Tilslutning til den eksisterende Skorsten.

I Kedelhuset maa der saa anbringes 2 Kedler paa 250 Kvdr. Meters Ildpaavirkningsflade hver, med tilhørende Pumper, Rørledning og Economiser samt en Economiser for det eksisterende Kedelanlag.

Udgifterne til Elektricitetsværket vil i det hele andrage ca. 265000 Kr., hvoraf der i Tilfælde af en ubejlelig Tid at fremkomme med Anmodning om den hele Sum foreslaaes, at der til Batteriets Anskaffelse i 1907 anvendes af Gas-

værkets tilsidelagte 50000 Kr., og at Udgiften til Lade- og Trækkeapparater til Retorthuset 28000 Kr. eventuelt kunde afholdes af et forventet Meroverskud i dette og næste Aar«.

Vestesen skulde, idet han iøvrigt kunde henvise til den foreliggende Indberetning fra Gasværksbestyreren, oplyse, at Maksimums Forbruget af Gas, der faldt i December Maaned, forrige Aar udgjorde ca. 805000 Kbf. Gik man ud fra en Stigning i Forbruget som sædvanlig af 6 pCt., vilde Maksimums Forbruget i Aar blive ca. 855000 Kbf.; dette kunde Værket endnu præstere, men i 1907 vilde Forbruget med den samme Stigning blive ca. 50000 Kbf. større, og dette Forbrug kunde ikke tilfredsstilles med den nuværende Betjeningsmaade. Ved Anskaffelsen af et mekanisk Lade- og Trækkeapparat kunde man forøge Værkets Produktions-evne, saaledes at man kunde møde Stigningen af Forbruget i næste Aar, hvorhos en saadan Anskaffelse vilde være et Fremskridt i teknisk Henseende, ligesom Driften vilde blive billigere, og Betjeningen af Ovnene, der var det ubehageligste Arbejde, ganske bekvem. Projekteringen og Udførelsen af det omtalte Apparat vilde tage en betydelig Tid, og det vilde først blive nødvendigt at erlægge Betalingen for det langt ind i det kommende Finansaar; der kunde derfor næppe være noget betænkeligt ved at tage Beløbet af Gasværkets Overskud for 1907—08 udover det projekterede.

Hvad Elektricitetsværket angik, var Forholdet dette, at den elektriske Sporvej fuldstændig lagde Beslag paa den ene af Værkets 2 store Maskiner, og Værket var iøvrigt saaledes optaget, at Reserve-maskinerne ikke vilde være tilstrækkelige ved et eventuelt Uheld. Ved Anskaffelse af et Akkumulator Batteri vilde man opnaa, at dette, der kunde

staa opladet om Morgen, kunde tage det stærke Forbrug om Eftermiddagen, ligesom man vilde være sikret med Hensyn til Natforbruget. Den til Batteriet medgaaende Sum vilde Udvalget foreslaa, at man foreløbig tog af det af Gasværkets Overskud henlagte Reguleringsfond paa 50000 Kr.

Jakob Jensen kunde godt være med til, at det omtalte Reguleringsfond blev anvendt til Ny-Anskaffelser til Elektricitetsværket. Han saa gerne, at dette Fond kom ud af Verden, og han haabede ikke, at man nogensinde oftere dannede et lignende. Iøvrigt vilde han forespørge, om man ikke kunde tage Resten af det til de foreslaaede Foranstaltninger nødvendige Beløb af Gasværkets Overskud for indeværende Aar.

Nørgaard var paa det rene med, at Værkerne ikke kunde standses, og de Beløb, der var nødvendige for, at der kunde produceres tilstrækkelig Elektricitet og Gas, maatte selvfølgelig skaffes til Veje. Der var heller ikke efter hans Mening noget til Hinder for, at man anvendte det nævnte Reguleringsfond, derimod kunde man næppe nu disponere over et eventuelt Overskud udover det budgetterede for 1907—08. Det forekom ham, at det rimeligste var, at man gav Udvalget Tilladelse til at tage Pengene til Udvidelsen paa Gasværket af Overskudet for indeværende Aar og, forsaavidt dette ikke kunde strække til, at Driften i næste Aar. Han haabede, at de i Bestyrerens Erklæring omtalte større Foranstaltninger kunde udskydes til et noget belejliger Øjeblik, da det vilde være meget kedeligt, om man med det første igen skulde til at optage et Laan.

Mikael Johansen kunde slutte sig til den foregaaende Taler, ligesom han ogsaa gerne saa,

at det henlagte Reguleringsfond hurtigst muligt fandt en fornuftig Anvendelse.

Vestesen skulde til Hr. Nørgaard sige, at de af Bestyreren omtalte Foranstaltninger i Virkeligheden var paatrængende nødvendige; hvor længe man kunde udskyde dem, var umuligt for ham at sige paa det nuværende Tidspunkt. Med Hensyn til de nu omhandlede Forslag, kunde han meget vel acceptere den af Hr. Nørgaard foreslaaede Ordning med Hensyn til, hvorfra Pengene skulde tages; derimod vilde han meget anmode om, at man kun foreløbig laante det bemeldte Reguleringsfond, som det efter hans Mening vilde være praktisk at bringe til Veje igen.

Udvalgets Indstilling vedtoges, saaledes at Beløbene forskudsvis afholdes af det til Gasværket henlagte Reguleringsfond paa 50000 Kr. og iøvrigt af Driften.

